

Izraelské střípky – 7.

Čeho je v Jeruzalémě dostatek a čeho nedostatek?

O Jeruzalému se říká, že je městem setkávání. Slyšel jsem od známých vyprávět hned několik příběhů o tom, jak se řadu let s někým neviděli, pak se vypravili do Jeruzaléma a BÁC!, najednou dotyčného potkali na Jaffské třídě, případně u bran starého města. Snad proto jsem se nemohl zbavit dojmu, jako by město samo s těmito nenadálými setkáními počítalo. V jeho staré i nové části je řada kaváren, hospod a restaurací, kde se můžete posadit, napít se, najíst a v klidu si popovídat. Pokud nechcete zapadnout do žádného ze zmíněných podniků, jsou pro vás na mnoha místech města připraveny lavičky či židličky. A ve starém městě vás pak i na těchto místech rádi obslouží ochotní mladí nosiči nápojů.

Sám jsem byl svědkem několika nenadálých setkání. To první, které mě zaujalo, se týkalo dvou starších mužů. Ti se v chvatu mýjeli na *Via Dolorosa*. Teprve když se minuli a kus se od sebe vzdálili, zarazili se uprostřed kroku, udělali čelem vzad a padli si do náruče. Najednou kolem nich přestal existovat svět a i jejich chvat ustal. Ty muže jsem z povzdálí pozoroval asi deset minut. Když jsem odcházel, nezdálo se, že by byli u konce svého rozhovoru... Druhé setkání se týkalo několika mladých lidí, kteří na sebe narazili uprostřed tržnice ve čtvrti *Machanech Jehuda*. Ocitli se uprostřed davu nakupujících, kteří spěchali před šabatem s nákupy a s přípravou slavnostní večeře. Ti mladí stáli, smáli se, rozhazovali rukama. Všichni nakupující je obcházeli a mýjeli, aniž by jim říkali cokoli o tom, že není zrovna nejvhodnější ve špičce zablockovat jednu z rušných křižovatek tržnice. Když mládenci viděli, že fotím, ochotně a s úsměvem se vystavili mému objektivu.

Asi nejvíc mě překvapila a zaujala přítomnost pestré směsice Židů doslova z celého světa. V ulicích Jeruzaléma jsem potkával snědé orientálce, světlé „Evropany“, také Židy černé pleti, pocházejí patrně ze samého srdce Afriky, či Židy typicky „západáckého“ stříhu“, Židy ortodoxní a ultraortodoxní, ale také Židy zcela sekularizované... Během svého týdenního pobytu jsem se mohl postupně bavit s mladými Židy z Ruska, Ukrajiny, Ameriky, Slovenska, Maďarska, či Čech. Pokud bych to měl stručně vystihnout, řekl bych, že v Jeruzalémě je v jeho obyvatelích typově zahrnut doslova celý svět.

A pokud by snad někdo chyběl, pak jistě tuto směsici doplní turisté. Potkat tu můžete skutečně pronárody z celého světa, a to zejména v okrsku přiléhajícím *Zdi nářků*. Muži a ženy mnoha národností a jazyků a také barvy pleti spěchají, aby alespoň symbolicky pohladili tisícileté kameny, s nimiž je spojena historie židovského národa.

Tam, kde jsou turisté, bývají i obchodníci a průvodci. Někteří jsou solidní: nabídnou své zboží, nic nevnucují, každopádně rádi smlouvají, případně si rádi popovídají, ale vždy se chovají slušně. A pak je tu sorta podivných chlápků, které potkáte postávající u významných památek. Ti nabízejí své služby „průvodce“, ovšem způsobem vysloveně dotěrným. Nejprve napřáhnou ruku, vyřknou sumu (buď v eurech, či dolarech) a pak nabídnou výklad o místě, kde jste se ocitli. Po městě se pohybuje ještě jedna zvláštní skupina – a sice vojáci a pořádkové služby. Jsou doslova všude, a přesto vám přijdou jako přirozená součást života Jeruzaléma. Přítomnost jedné patroly jsem ocenil té noci, v níž jsem se s přáteli vracel setmělými uličkami k Damašské bráně po své první návštěvě *Zdi nářků*. Policista se dvěma vojáky, po té, když zjistili, kam potřebujeme jít, vytvořili naší skupině ozbrojený doprovod. Když nás odvedli na dohled brány, rozloučili se a pokračovali svou každodenní obchůzkovou trasou, aby dohlíželi na klid a pořádek setmělého, ale zdaleka ne spícího města. Jak už jsem zmínil, muže a ženy ve zbrani potkáváte prakticky neustále a všude. Jsou prostě součástí života a také přežití mladého národa v tomto neklidném regionu.

Jeruzalém má ještě jednu zvláštnost: kočky. Potkal jsem jich snad stovky: černé, modré, bílé, strakaté, zrzavé. Jsou sebevědomé a řekl bych „nad věci“. Ve dne většinou pospávají stulené do klubíčka na nějakém příjemném, vyhřátém místě. V noci vyráží na lov, ne však myši, nýbrž igelitek s odpady, které obyvatele Jeruzaléma vyndávají před dveře svých domovů. Největší

rodeo koček s igelitkami jsem zaregistroval na Olivetské hoře. Ta v některých uličkách svým nepořádkem a neupraveností připomínala spíše chudinské ghetto, než slavnou biblickou horu. Jak jsem se později dozvěděl, někdy se odpady mezi domácími řeší na Olivetské hoře tak, že se čas od času nahází na hromadu a zapálí.

V Jeruzalémě mě zaujala nepřítomnost psů. Za celou dobu jsem „tváří v tvář“ potkal pouze dva. Jednoho měl kdosi na vodítku a ten druhý byl součástí policejní patroly. Možná je to tím, že pes je v orientě považován za nečisté zvíře...

A ještě něco jsem v ulicích města postrádal: dětská hřiště. Jedno jsem mimoděk objevil ve čtvrti *Mea Shearim*, a na druhé jsem narazil u *Lvi brány*. Opravdu pěkné dětské hřiště bylo v parčíku u jedné ze školek na *Giv'at Ze'ev*, v jednom z přilehlých severních satelitů Jeruzaléma.

Když jsem pátral po tom, proč zde nejsou dětská hřiště, jaká bývají v českých městech, dozvěděl jsem se, že je to prý z bezpečnostních důvodů. Po poměrně nedávné zkušenosti, kdy se v rámci intifády sebevražední atentátníci arabského původu odpalovali v plných městských autobusech, jsou rodiče prostě jenom opatrní a nevystavují své děti zbytečnému riziku...

Petr Plaňanský